

La negociació, l'única via

El seu besavi era de Tremp, el seu avi es va traslladar a València, on nasqué el seu pare. Aquest va anar a fer els seus estudis de dret a Deusto i es va enamorar d'una basca, fet que el va decidir a instal·lar-se definitivament en aquell país.

Mikel Castells parla amb tendra simpatia dels seus avantpassats. Ell, però, és basc «dels de la generació de la postguerra, de les escoles nacionals que et castigaven si parlaves èuscar». Així, doncs, no ha aconseguit d'aprendre bé la seva llengua, encara que això no ha estat un obstacle perquè hagi dedicat i dediqui plenament la vida al seu país, sobretot a través de la seva professió d'advocat. «Vaig començar a defensar polítics pels anys 63-64. El meu primer cas important va ser la caiguda d'un grup de gent d'ETA de primeres accions. En el procés de Burgos vaig defensar Mario Oniandia. També vaig dur Txiqui en un assumpte que tenia a Sant Sebastià».

Des de llavors, Castells ha continuat ininterrompudament defensant presos polítics, «llevat d'un curt espai de temps que em vaig dedicar el cent per cent a la política, en sortir senador per Herri Batasuna sense esperar-nos-ho».

1, enmig del treball sord, quotidià, de tant en tant, els casos que per les seves característiques escandaloses arriben als mitjans de comunicació. L'any 1985, l'Audiència Provincial de Sant Sebastià va jutjar i condemnar el comissari Manuel Ballesteros, ex-cap del MULC —Mando Unificado para la Lucha Antiterrorista—, a tres anys de suspensió de sou i a una multa de 100.000 pessetes, pel delictes de denegació d'auxili a la Justícia.

A final del mes passat, el Tribunal Suprem absolgué Ballesteros perquè, en no donar els noms, va actuar «sense malícia».

—*i Va actuar el comissari Ballesteros sense malícia?*

—Això no hi ha ningú que s'ho pugui creure. La tesi del Suprem que Ballesteros no sabia que estava obligat a donar els noms d'aquests presumptes assassins, en la creença que hi havia interessos «superiors», per mantenir reservades les dades exigides pel superior jeràrquic de la policia, el jutge, això, insisteixo, no s'aguanta per enlloc. Llavors, aquesta tesi, amb mol-

Mikel Castells, advocat i membre d'Herri Batasuna, es declara partidari de la negociació a través del reconeixement, per part de l'estat, de la ideologia independentista.

Dolors Tubau

tíssima més raó, s'hauria d'aplicar als militants d'ETA que l'Audiència Nacional condemna diàriament. Els hauria d'absoldre, ja que ells també estan plenament convençuts que actuen bé.

Hem demanat al jutge de Sant Sebastià que està investigant el cas de l'Hendayais, quant a les derivacions que té a l'Estat espanyol, que torni a citar a Ballesteros, per novena vegada.

—*i Com expliques aquest comportament?*

—Segurament li compensa més el delictes de denegació d'auxili que donar el noms. Aquests individus, una vegada identificats, podrien parlar en represàlia o en el cas que els arribessin a jutjar. Si això succeeix, sospito que se'n podria derivar més que un delictes de denegació d'auxili, i no solament per a Ballesteros. Si no, com s'explica que al seu voltant s'hagi format una pinya on hi ha tots els poder fàctics de l'estat?

El vespre del judici de Sant Sebastià, Barrionuevo i els dos ministres ixents, Martín Villa i Rosón, juntament amb una sèrie de directors generals, feren a Ballesteros un homenatge públic del qual es féu ressò el diari *El País*. També aquestes mateixes persones declararen en el judici com a testimonis, afirmant que ells haurien actuant de la mateixa manera que l'acusat. I així no acabaríem mai...

Amb l'absolució de Ballesteros es confirma l'existència d'espais reals d'impunitat, on la justícia no pot actuar.

—*Últimament, Ardanza s'ha entrevistat amb Felipe González per analitzar conjuntament l'informe que una comissió d'experts internacional ha elaborat sobre el terrorisme a Euskadi, per encàrrec del govern basc. I Quina opinió tens d'aquest informe?*

—El plantejament en si de fer venir

experts, com si el tema polític d'Euskadi fos de tecnòcrates, em sembla un autèntic disbarat. A part, aquests cinc experts són gent molt coneguda i marcada políticament. Un d'ells és un element vinculat a la CIA, un altre està molt relacionat amb el tema alemany de la dita lluita antiterrorista i té unes implicacions ultres molt clares...

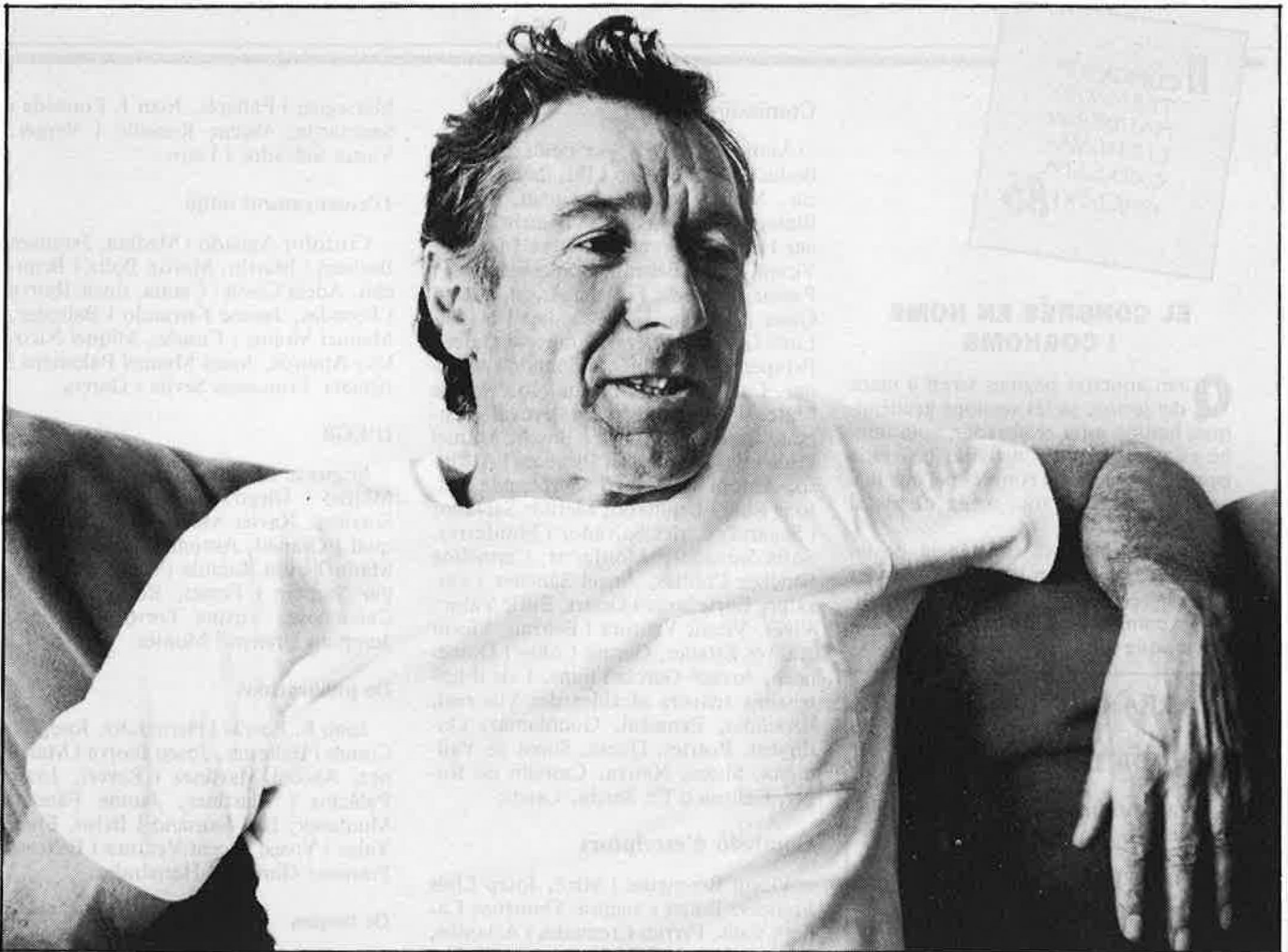
A més, l'informe, a part de ser partidista, és dolent, ja que els cinc experts parteixen de premisses equivocades. Els coneixements que ells tenen són dels actes «terroristes» existents a Europa i creuen també que s'ha d'aconseguir una situació a l'Estat espanyol de «democràcia» occidental. Supòsits, si més no, discutibles.

—*i Té algun aspecte positiu?*

—Doncs, sí. Malgrat tot, aquest document recull un seguit d'evidències. Concretament, diu que el terrorisme a Euskadi és intern, o sigui, que no depèn de vinculacions exteriors, que és un producte que naix i existeix dins de la societat basca. Amb aquesta afirmació s'elimina la teoria que ve de l'època de Franco, i que els altres governs l'han anat assumint l'un darrere l'altre, fins al PSOE. Segons aquesta teoria, la violència al País Basc no és un problema polític, sinó que es tracta d'un problema de dret natural, de delinqüents i policies, de crim i càstig. Per tant, la solució ha de ser policial. Una solució de bons i dolents, on guanyen sempre els bons, i els bons són, no cal parlar-ne, la policia.

A causa de la llarga durada del fenomen ETA, aquesta teoria tan simplista necessitava ser complementada. Si no, com s'entén que aquesta organització no hagi pogut ser destruïda per un estat modern i poderós com és l'Estat espanyol? L'explicació complementària és la tesi del santuari francès. Tornant a l'informe, aquest no té més remei que reconèixer que ETA no té vinculacions amb l'exterior, i que, per poder-la destruir, en les anàlisis i les mesures que es prenguin s'ha de partir d'aquesta realitat. En aquest sentit, el document recull unes quantes coses que contradueixen tot allò que cada dia es diu a Televisió espanyola.

—*El PSOE considera que les vies polítiques són exhaurides i que només l'actuació repressiva, juntament amb*

«Els mitjans de comunicació ofereixen una visió molt distorsionada d'HB».

la via de la reinserció social, tenen algun sentit. L'informe deixa anar un seggeriment ben clar: Per acabar amb la violència a Euskadi, recomana que n'excloquin les negociacions com a opció política...

—L'informe, en aquest cas, també trenca amb la teoria de criminals i policies, i que amb els criminals no es pot negociar. En canvi, parteix del fet que el problema de la violència al país basc és un problema polític i que existeix un sector molt ampli de població darrera ETA. De tota manera, no s'atreveix a dir que l'única via és la negociació, cosa que jo personalment crec.

El fet de no reconèixer la ideologia independentista (majoritària al País Basc) no permet de treballar pacíficament per aquesta ideologia, i ací apareix ETA. El tractament adequat a la ideologia que defensa és el diàleg, i el diàleg és la negociació.

—cDe que serviran les conversacions que duen sobre aquest tema HB i el PNB?

—Aquestes conversacions tenen,

sobretot, l'efecte de demostrar que HB desitja donar una sortida a la situació actual. Des dels seus començaments, a través dels mitjants de comunicació espanyols, estan oferint-ne una imatge molt distorsionada. Es diu que som els negativistes i que la nostra posició és destruir per destruir. D'HB, en els mitjants de masses, pot parlar-ne qualsevol, tret de la mateixa HB. Això és característic.

Insisteixo que un dels efectes d'aquestes conversacions és deixar ben clar i patent que HB és l'única força política que està mantenint un aposició seriosa per arribar a una solució dels problemes bascos i a una finalització de la confrontació armada de les dues parts.

—El PNB passa per uns moments de divisions internes, l'enfrontament Garaikotxea-Arzallus, el trencament del sector de Navarra, icom pot traduir-se això en les properes eleccions?

—L'afiliat del PNB el seguirà votant. Tanmateix, hi ha un espectre molt ampli que el vota sense ser del partit. I ha ha, també, els simpa-

titzants i, per últim, els del vot útil.

Creo que, efectivament, aquestes porqueries internes que han sortit a la llum pública desanimaran força un sector important dels simpatitzants i amb el vot útil pot passar alguna cosa semblant.

—On anirà a parar aquest vot?

—Si no m'equivoco, el vot útil no anirà a parar al PSOE, després del que ja ha passat al referèndum de l'OTAN. El fet que el PSOE celebri immediatament eleccions després del rebuig sofert teòricament ha estat un error, ja que suposen una continuïtat en l'electorat.

El que passa és que Felipe González juga a Espanya, als vots espanyols. Sospito que no importa el PSOE el que passarà a Euskadi. O sí, però molt menys que el que passa a la resta de l'estat.

El vot útil pot traduir-se en abstencions, però cal esperar que majoritàriament anirà a HB. Si no és que la campanya electoral prepara sorpreses, és previsible un augment molt sensible d'HB.